

w SOBOTĘ DNIA 13. MAIA ROKU 1780.

Z LITWY.

Z Wilna dnia 13 Maja.

W przeszły Poniedziałek z wielką tu uprzejmością Uroczystość Jmienia J. K. Mci P. N. Mił: w następujący sposób obchodzona była; naprzód o świtaniu Szlachetny Magistrat tuteyszy Stokrotnym z armat uderzeniem przez Garnizon Mieyski i wdzięczną Muzykę powszechną Radość Obywatelom ogłosił, o dziesiątej zaś za zgromadzeniem się Całego Państwa tu przytomnego oraz za

przybyciem Szlachetnego Magistratu ze wszystkimi cechami w paradzie do Kościoła Katedralnego, J. X. *Lopaciński* Suffragan Zmudzki w Asystencyi JJ. XX. Prałatów Kanoników i licznego Duchowieństwa miał Mszą Biskupim obrządkiem podczas której J. X. *Nowicki Ordinis Prædicatorum* wyborne, dotey Uroczystości stosowane miał Kazanie; spiewane potym było *Te DEUM Laudamus* przy rześnym Ogniu z ręczney Strzelby przez Reymenta tu kon-

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Z *Warszawy* dnia 3. *Maja*.

Rzecz zadziwienia godną, w *Wiedniu* przytrafiła, ponieważ nie tylko pisane z tamtąd listy, ale i publiczna *Cudzoziemska Gazeta* ogłasza, zaczym ią tu kładniemy. Gdy w owey *Stolicy*, parobek dla *Cyrulika Dworskiego*, na przeciw *Kościola Po-Jezuickiego*, mieszkanie (*auf dem Hofe*) mającego, w sam dzień *Wielkiego Czwartku* rańo drwa rąbał; rozłupawszy kłoc ieden drzewa bukowego na dwie równe prawie części, w obu połowicach postrzegł wyrażone iak nayznaczniey *Imie JEZUS*. Od zadziwienia i strachu, wypadła mu z rąk siekiera, a w tym razie, wychodzący po skończonym *Nabożeństwie* z *Kościola Po-Jezuickiego* lud, właśnie na to zadumienie parobka natrafił, i postręgfzy owe niezwyuczayne na

świeżo rozłupanym drewnie *Wyobrażenie*, poczoł wołać: *Cud! Cud!* *Cyrulik* na trzecim pięttrze mieszkaający, widząc niezmiernym ludem drwa swoje opalane, zbiegł na dół, i rzecz zrozumiawszy, dla poskromienia większego tumultu, dwa owe drewna do swey *Izby* co żywo unioł. Wszakżę to po całym *Wiedniu* zaraz tak gruchnęło, i tak wielką ciekawość sprawiło, że sam *Cesarz*, *Cesarzowa Królowa Węgierska*, *Arcy-Xiąże Maxymilian*, *Arcy-Xiężniczki*, *Ministrowie* i naywyższe *Osoby*, to widowisko z wielkim podziwieniem oglądali; a od ludu widzieć toż samo chcącego, przez cały dzień aż do tychczas (iak listy piszą) odbyć się niemożno. Przyzwani byli ludzie uczeni: ale ci, widząc tak żywe i tak doskonałe ze wszelką *proporcją* na cztery całe *Wyobrażenie*, a iezcze w samym *śrzedku* grubego na dwie stopy *Kłoca* udziałanie, uznali wielką trudność w wykładaniu tey *Autora natury* tajemnicy.

Z *Konstantynopola* dnia 17. *Lutego*.

Gdy uśiłowania *Porty* względem ubezpieczenia na swym morzu żeglugi *Statkow* obojętnych skutku nie brały; a każdy prawie *Kuryer* przywoził z *Smirny* wiadomości o czyniących się tam przez *Korfarzow* mianowicie *Francuskich* gwałtach, przeciwko *Prawu Narodow*: *Posel Hollenderjski Baron de Haefsten*, dowiedziaw-

(*) *Dokładniejszye wojskowych ewolucyi opisanie znajduje się w przydanym Additamentcie.*

zły się że Polakra jedna *Francuska* w *Smirnie* stojąca, wybierała się z tamtąd przeciwko dwóm Okrętom *Hollenderskim*, których przybycia tam czekano, podał Ministerium *Ottomańskiemu* Memoriał, ażeby *Porta* zaleciła swym Okrętom krążącym na *Archipelagu* nie dopuścić czynienia tey krzywdy Rzeczypospolitey. *Reis-Effendi* upewniwszy pomienionego Posła o prędkich i skutecznych środkach do zabieżenia tym nieporządkom, posłał mu dnia 12. tego Miesiąca Kopia Deklaracyi, którą *Porta* kazała tegoż dnia podać Posłom *Wersalskiemu* i *Londoniowskiemu*. Rzecz iey jest taka: Państwo *Ottomańskie*, we wszelkich kłótniach z *Francyją* i *Anglią*, starało się zawsze utrzymywać żeglugę obu tych narodow, na swym Morzu, w równym bezpieczeństwie; z tego powodu, i na początku terazniejszey wojny, wysłało było do *Kommandantow* swych *Fortec* i *Portow* rozkazy, aby nie tylko dawali w swych stanowiskach wszelką *Statkom* handlującym obronę, ale nadto nie dopuszczali *Korfarzom* Państw wojujących kupować u siebie *Statkow*, i brać swych ludzi, dla używania ich ieden przeciwko drugiemu; owszem żeby zabiegając, ile można, wszelkim krzywdom i krwi rozlaniom, w samych stanowiskach *Portow* przeskadzali iednym *Statkom* drugie zabierać, a w większych

nad wystrzelenie z armaty odległościach, najmniejszey żadney stronie pomocy nie dawali: wszakże przez niebacznosc Państw teraz wojujących na przepisy morskie, nie tylko własny ich, ale i kraioy obojętnych na Morzu *Ottomańskim* handel upada, gdy ich *Korfarze* napadając na wszystkie bez braku, nawet *Tureckie Statki*, rewidują ie i zabierają, częstokroć w samych *Portach*; dla tey przyczyny domaga się powtórnie *Porta* ażeby *JJ. PP.* *Posłowie* Państw wojujących postarali się u swych *Dworow* o potrzebne rozkazy dla *Okrętow* krążących na Morzu *Ottomańskim*; a nim odbiorą odpowiedź, żeby tym czasem sami od siebie zalecali *Kapitanom* tych *Okrętow*, nie czynić nikomu na tym Morzu żadney krzywdy; inaczey, dla ubezpieczenia swego-handlu i swych poddanych, będzie musiała *Porta* użyć ostatnich sposobow; i już zaleciła swemu *Kapitanowi-Baszy* dawać wszelką obronę handlującym poddanym *Dworow* z sobą sprzymierzonych, przeciwko *Korfarzom* Państw wojujących.

Postanowienie to będzie bez wątpienia *Porta* szczerze do skutku przywozić, zwłaszcza że *Reis-Effendi*, na zanieśioną świeżą skargę od Posła *Hollenderskiego*, kazał ukarać *Przełożonego* nad clem *Smirneńskim* za to, że *Korfarzowi Francuskiemu* w *Smirnie* stojącemu nie przeszkodził z *Kommandantem*

Fortecy zabrać Statek jeden *Hol-* miał go potym oddać.
enderjski, lubo tenże Korfarsz mu-

DONIESIENIE z WILNA.

Sławne wody powietrzne ziwane po Niemiecku Luft-Wasser, których dziwnie pomocne skutki wiadome są w całych Niemczech, a mianowicie w Czechach zkaż nierwiastkowo pochodzą, leczą bardzo łatwo następujące choroby. To jest: imo. *We* w wszystkich zatwardzeniach zprowadzają z ciała Ludzkiego szkodliwe humory nie tylko mierną, sprawiając laxę i poty, ale też pędząc urynę i tym sposobem atę masę humorow w właściwą wprawiają cyrkulacyę. Są Lekarstwem najskuteczniejszym na obciążenie żołądka, na kolkę, wiatry, na ból oczu, garlla, i żółtaczkę, a nade wszystko na choroby pochodzące z żółci. ado. Na Kataru i zapalenia. ztio. Wyprowadzają i czyszczą w chorobach Wenerycznych masę krwi zepsutey, gaszą ogień zapalający Topiczny przez iad prawiony. To zaś jest najojobliwszego w używaniu tych Wód, że wszystkie nne Lekarstwa, które się zazywają, iako to laxacye pospolite, potrzebują czasu kilku godzin, nim skutkują, przez który to przeciąg czasu częstokroć znosić potrzeba nayoboleśnieszę torsyę; te zaś wody dla uczynienia skutku swego nie wymagają nawet godziny czasu, a skutkują iednak z taką prędoscia, że się cała operacya w dwóch skończy godzinach. Tym zaś bardziej e wody cenić potrzeba, iż naysłabszego używanie onych nie potrzebuje trzeżenia się, to jest; można nawet wychodzić, a żadnego nie sprawią różnienia i przed i po ich używaniu, można się napić kawy. Na koniec ofobliwiey się zalecają te wody osobom na *Wsi* mieszkającym, iako od ratunku Doktorow odległym, a to tym bezpieczniey, że ich skutki w tych wszystkich zwyż wyrażonych chorobach i wielu innych, które się tu nie wyrażają, są nie zawodne i prędkie, co tysiączne co dzień stwierdzają doświadczenia, które tey prawdy naysłabszym są świadkiem. Notandum. Zabrania się tylko iedynie używanie tych wód w następujących chorobach, jako to: w Suchotach, Dychawicy, Bieguncie, i Dysenteryi. Zazywanie tych wód. Dofiz pospolita dla osob wieku dojrzałego jest ordynaryjna szklanka piwna, którą na czczo wypić potrzeba, iezeliby zaś choroba była bardzo wkorzenionia i trudna do uleczenia, trzeba używać tych wód co dwa dni szklankę. Butelka tey wody zawierać będzie przynajmniej pięć szklanek. Dla osob zaś wieku mnię dojrzałego, i konstytucyi słabszey, miarkować należy porcyę do wieku i sił onych. Można nawet bezpiecznie dawać Dzieciom w kolebce będącym tyżkę jednę teyże wody. Te wody przedają się tu w Wilnie w Sklepie JP. Rocha Wurmlera w Pałacu Pacojskim na Rybnym końcu. Cena butelki iedney złt. 12.

SUPPLEMENT

DOGAZET WILENSKICH

W SOBOTĘ DNIA 13. MAIA ROKU 1780.

Z H O L A N D Y I.

Z Hagi dnia 5. Kwietnia.

Xiąże Imć *Galiczyn* Pofel extraordinaryny Imperatorowy Ieymci *Rossyjskiej*, odebrawszy od Dworu swego Umyślnego, miał dnia onegdajszego Konferencyą z przyzwyntem *Stanow Generałnurb*, podczas której oddał mu od Monarchini swoiey Memoryał, i razem Kopią tey Deklaracyi, którą Imperatorowa Ieymć *Rossyjska* podała Państwowi teraz wojującym. W Memoryale wyraża się, że Imperatorowa Ieymć mocno iest postanowiona, przy iak naysciśleyzey obojętności, utrzymywać wszelkieni sposobami honor Pawilonu *Rossyjskiego* i handel swoich Poddani; i żeby, przez spólne zabiegi wszystkich Państw handlujących, można ustanowić, na zawsze, na pożytek handlu kraiuwo obojętnych, Prawo iakie powszechnie na sprawiedliwości gruntują się, zapraszta też Monarchini do łączenia się z sobą, przy utrzymywaniu iednak naysciśleyzey obojętności, Rzezpospolitą *Hollenderską*, tak iak zaprosiła iuz Dwory *Dwiiski*, *Szwedzki*, i *Portugalcki*; żada więc, aby też Rzezpospłta wydała bez odwołki Deklaracyą Państwowi wojującym, natymże gruncie na którym zafadza się i Deklaracya Imperatorowej Ieymci, względem dawania obrony swiey żegludze, i względem natury towarow zakazanych; i iezeliby Stany Rzezypospolitey chciały przystąpić do traktowania o dobro powszechnego handlu z pomienionemi obojętnemi Państwami, Imperatorowa Ieymć chętnie do tego z swiey strony przyłoży się; na co uprasza o prętką odpowiedź. Co się zaś tycze Deklaracyi, którą też Monarchini kazała podać Posłom *Werfałskiemu*, *Madryckiemu*, i *Londonyjskiemu* w *Petersburgu* rezydującym, treść iey iest taka. Imperatorowa Imć, w czasie wojny z *Portą Ottomańską*, tak iafne dała dowody swoiey sprawiedliwości, i tych względow, które ma

na Prawa| Obojętności i Wolności handlu powszechnego, iż może się w tym spuścić na świadectwa całej *Europy*, postępek taki czynił jey sprawiedliwą nadzieię, że jey poddani będą spokojnie używali owocow swego przemysłu, i pożytkow należących do każdego Narodu obojętnego: przez doświadczenie iednak pokazało się, że żegluga *Rossyjska* nie małe częstokroć krzywdy od Państw wojniących odbierała: z tey przyczyny Imperatorowa Ieymć postanowiła przed całą *Europą* przelożyć swoy przyszły sposób postępowania, wyjęty z pierwotnego Prawa Narodow, przeciwko któremu nie będą mogły iść Państwa wojniące, bez naruzenia praw obojętności, i wyrzeczenia się tych Maxym, które same przyięły w różnych swoich Traktatach: sposób ten wyraża się w tych punktach: 1. ażeby Okręty obojętne mogły wolno żeglować od portu do portu, i do brzegow Państw wojniących; 2. ażeby rzeczy należące do poddanych Państw wojniących, były wolne na Okrętach obojętnych, oprócz towarow zakazanych; 3. co się tycze towarow zakazanych, Imperatorowa Ieymć trzyma się Artykułow X. i XI. swiego Traktatu handlowego z Wielką Brytanią, rozciągając te obowiązki do wszystkich Państw wojniących; 4. ażeby za Port obłożony ten tylko miano, gdzieby, przez rozporządzenie Państwa atakującego Okrętami dostatecznie na ten koniec przybliżonemi, oczywiste było niebezpieczeństwo wnieść do niego; 5. ażeby te artykuły służyły za prawidła w sprawach i zachodzących sądach o słuźnościach zdobyczy. Przekładając te Punkta Imperatorowa Ieymć, oświadcza razem, iż kazała przygotować znaczna część swych sił morskich, którey jesliby była przymuszona wynieść z granic Obojętności, wyda zaraz rozkaz płynienia tam, gdzie honor, interes, i potrzeba, będą ją wzywały.

Z HISZPANII

Z Madrytu dnia 17 Marca

Dwór nasz ma wkrótce wydać nową Ustawę tyczącą się żeglugi Statków obojętnych, mianowicie *Hollenderskich*. Będzie ona bez wątpienia dowodem wielkiej słuszności, z którą Dwór chce postępować z Kraiami obojętnymi. Nie poznano dobrze tych zamiarów, gdy w niektórych publicznych piśmiech głoszono: że Dwór *Hiszpański* nie będzie miał żadnych względów na Statki Rzeczypospolitey *Hollenderskiej*, ieśliby dopuszczala *Anglikom* nie szanować swego Pawilonu. Daleki od takiego postępku nasz Monarcha, iak tyłkosię dowiedział, że ma przyiść na *Szrodziemne Morze* Eskadra jedna *Hollenderska*, wysłał zaraz do Komendanta swoiey Eskadry w *Ciesninie* stoiącey wyraźny rozkaz, aby iak największe względy miał na Eskadrę *Hollenderską*. Kazano mu tylko w tym ostrzedz Komendanta *Hollenderskiego*, aby się starał z swemi Statkami płynąć przy słamych Brzegach *Afrykańskich*, a to dla tego, aby się niemieszaly z innemi Statkami, które staraia się dowozić żywności do *Gibraltaru*. Wypuszczza przytym Rząd nasz rozmaite Statki Kupieckie *Hollenderskie*. które przytrzymane były w *Ciesninie*, i do Portow naszych poprzyprawdane. W tym czasie 8. ich wypuszczono z *Cadix*, a 5. z *Algefires*.

Podług wiadomości z *Cadix*,

okrety *Hiszpańskie* Kupieckie, naznaczone do *Hawany* i *Vera Cruz*, mają wkrótce z pomienionego Portu płynąć, pod konwoiem 12. okrętow i 2. Fregat. Sześć z tych okrętow poprowadzą ie pod wyspy *Kanaryjskie*, inne sześć z dwoma oraz Fregatami popłyną aż na miejsce, i poprowadzą z sobą 12,000. Ludzi do *Ameryki* pod Komendą Dona Wiktora de *Navia*.

Z *Cadix* dnia 9. Marca.

Umyslny przyłany tu z *Madrytu* przywiózł rozkaz od Dworu, aby trzymano w gotowości 12. wielkich okrętow, i 4. mniejsze Statki zbrojne. Podzielone one będą na dwie równe Dywizye; z których jedna, ma przy końcu tego Miesiaca płynąć do *Ameryki*, i prowadzić razem pod swym konwoiem Statki tak Kupieckie, iak przewozowe, z niektórymi Rejmentami.

Z 30. wielkich okrętow naszych tu stoiących, które z pilnością teraz naprawuią, wyszły cztery od 70. armat z dwoma oraz Fregatami i trzema Szebekami, do *Algefires*, mające się tam złączyć z innemi okrętami, to iest, z iednym od 70. drugim od 56. armat. Eskadra ta, nie tylko będzie mogła dać należyty odpor trzem okrętom i tyłuż Fregatom *Angielskim* w *Gibaltarze* stojącym, ale będąc mocniejszą od nich, po rasi ie trzymać w obleżeniu, i ułatwi tym sposobem wolną kómmunicacyą Oce-

anu z Morzem Szrodziemnym.

Z Cadix dnia 16. Marca.

Oprócz dwóch Eskadr, które niezadługo ztąd popłyną, naymniejszą tu ieszcze znaczną liczbę Statków przewozowych dla zabrania Woyska. Pierwsza z tych Eskadr pod Komendą Pana de Solano, składa się z iednego Okrętu od 80. z czterech od 70. i z iednego od 60. armat; i bierze żywności na 5. Miesiący. Druga ma ieden Okręt od 80. a pięć od 70. armat, pod Komendą Pana de Thomaseo, i wybiera się w żeglugę na półpiąta miesiąca, Popłynie zaś na przewozowych Statkach 10. Batallionow, czyli 6.600. Ludzi.

Z Utrechtu dnia 13. Kwietnia.

Kommodor *Walfigham*, który z znaczną Eskadrą miał być wysłany z *Anglii*, odebrał teraz rozkaz od Dworu, aby się z wyjazdem zatrzymał. Odmiana ta daie pochop do wielu domysłów, między którymi jest i ten: że pomieniona Eskadra ma być barzies ieszcze wzmocniona, a potym użyta przeciwko tej Eskadrze, którą Dwór *Francuski* z znacznym woyskiem, pod Komendą Hrabiego *Duchaffault*, wysłał do *Ameryki*.

Z Dunkierki dnia 10. Kwietnia.

Odebraliśmy dziś wiadomość, że dnia onegdajszego 12. *Hollanderskich* Okrętow *Anglicy* do *Douwes* zaprowadzili.

Z FRANCYI

Z Paryża dnia 5. Kwietnia.

W wydanyim niedawno piątym Tomie *Dykcyonarza Historycznego o Sądach*, pod Artykułem *Xiqze*, czytamy osobliwszy przykład nieporuszonego statku w Urzędniku Sądowym, i poddania się pod Prawo w Następcy Tronu. Za panowania *Henryka IV. Króla Angielskiego*, Trybunał *Banku Królewskiego*, kazał wziąć dla słusznych przyczyn do więzienia iednego z *Dworkich* naystarszego *Królewicza*, imieniem także *Henryka*. Młody *Henryk*, wziawszy to sobie za niecześć, wielkim pędem wpadł do *Sali Sądowej*, przykazując Trybunałowi, aby zaraz służbę jego uwolnił. Wszyscy Sędziowie od strachu struchleli; ieden tylko nieprzesłuszony Prezydent *Lord Williams Carcoigne*, śmiał przyśtaąpić do zapalonego gniewem Następcy Tronu, dając sposob pogodzenia jego żądzy z Prawami, iż trzeba upaść do nog *Królowi* i prosić o łaskę dla więźnia. Tym chociaż łagodnym przekładaniem, barzies ieszcze zawioził *Królewicz* grożąc *Sądowi* bliskim gwałtem, ieśliby niechciał uczynić dobrowolnie. Widząc to Prezydent, zaczął też okazywać *Urzędowi* swego powagę, mówiąc: *Królewicu rozkazuję ci mocą powagi Królewskiej którą powinienes szanować, ażeby zostawiwszy tego więźnia gdzie jest zaraz sam wyszedł z tej Sali, w której mieszasz Sady twoją gwałtownością. Na te słowa, odchodzą*

prawie od siebie Królewic, przy-
skoczył z ostatnim gniewem do
Prezydenta. Wszakże to, Wielkie-
go Męża nie przestraszyło; ow-
fzem na ostatnią Sąd zniwagę,
ostatniey też swoiey Sędziowkiey
użył mocy, i śmiało rzekł: *Wiedz*
o tym, że ia tu jestem na miejscu
twoiego Pana i twoiego Ojca; a
przeto, dwoiakie mnie winienes po-
słuszeństwo. Na gruncie teyże dwo-
iakiey moiey mocy, rozkazuje ci imie-
niem Królewskim, ażebyś zapomnia-
wszy o tym więzieniu, dawał odtąd
lepszy z siebie przykład tym, którzy
maią kiedyś być twoi poddani. Ze
zaś pokazałeś tak wielkie nieposłu-
szeństwo i tak wielką wzgardę ku
Prawom, idź zaraz sam dobrowól-
nie do więzienia; gdzie będę cię
trzymał póty, aż poki inaczey twoy
Ociec o tobie nie rorporządzi. Temi
Prezydenta śmiałemi i gruntow-
nemi słowy, tak w momencie upa-
pamianta się Królewic, że podda-
jąc się rozkazom Sądu, niski uczynił
ukłon, oddał mu swą szpadę,
i do więzienia sam dobrowolnie
poszedł. Zaraz był o tym uwiadomiony
Panujący Henryk, i mimo
czerniących postępów Prezyden-
ta podchlebców Dworskich, Sąd
iego pochwalił: dziękując Bogu,
iż mu dał i takiego Sędziego, któ-
ry nawet dla Następcy Tronu nie-
chciał odstąpić Sprawiedliwości;
i takiego Następcę Tronu, iż umiał
młodą swą zapalczywość, poddać
pod dawne powszechnie Prawa.

Z Paryża dnia 7. Kwietnia.

Hollandya przymuszona od *Anglii*
nie być więcey obojętną, da
bez wątpienia nie zadługo inną
postać rzeczom teraznieyszym.
Do iednego z tych dwoyga przy-
iść będzie musiało; że, albo wyb-
chnie woyna na lądzie, iaka jest
na morzu; albo pokóy nastąpi
Woyną grożą czyniące się do niey
nielnychane przygotowania w Pań-
stwach Domu *Burbońskiego* i
Wielkiey Brytanii; pokoiu spodzie-
wać się każą ci, którzy twierdzą,
że Król *Jmć Sardynski* iak w cza-
sie ostatniey woyny wiele się przy-
łożył do pokoiu, tak i teraz do te-
goż końca wielkie czyni starania.
Przytym też, *Poseliego* terazniey-
szy będący przy naszym Dworze
jest ten sam, który był w *Anglii*, i
ma się znać barzo dobrze na Mi-
nistrach Dworu *Londyńskiego*.

Z Lizbony donoszą, że podług
odebranych tam z *Madery* Listow,
Amirał *Angielski* *Rodney* zawinął
tam z 4. wielkimi Okrętami dnia
22. Lutego, a we dwa dni potym
puścił się w dalszą podróż do *Ame-*
ryki.

Z P'orient dnia 31. *Marca*.

Przybył tu dziś ieden Statek
z *Wysp Francuskiey* i *Burbońskiey*,
bogato naładowany. Ten Statek
przywiozł wiadomość, że pomie-
nione dwie *Wyspy* obficie są opa-
trzone żywnościami i potrzebami
woiennemi; z *Wyspy* zaś *Burboń-*
skiey miały popłynąć dwa Okręty
z 4. *Fregatami* na krążenie, lub na
iakaś wyprawę.